

подій, які формують національну ідентичність. Важливість української літератури як навчального предмета у шкільній освіті є незаперечною.

Список використаної літератури:

1. Втеча трьох братів із города Азова, з турецької неволі: Українські народні думи та історичні пісні. За ред. Рильського М. Т., Гуслистого К. Г. Київ: видавництво Академії наук української РСР, 1954, С. 61-67.
2. Концепція, Нова українська школа, затв. Рішенням колегії МОН України від 27.10.2016.
3. Костенко Л. Берестечко: поема. Київ: «Либідь», 2010. 138 с.
4. Костенко Л. Драматична поема. Дума про братів неазовських. Київ, 1984. 16 с.
5. Костенко Л. Маруся Чурай: історичний роман. Харків: «Український письменник», 1979. 192 с.
6. Літературознавчий словник-довідник. Київ, Україна: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
7. Навчальна програма з української літератури 5-11 класи для закладів загальної середньої освіти Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, І. А. Тригуб; гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ № 883 від 24.07.2023 р.).
8. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Г. Л. Токмань. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с. (Серія «Альма-матер»).
9. Функції терміна «історизм» у літературознавстві. Слово і Час. 2010. № 9. С. 14-22.

Аліна Ногас,

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка;

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент
Бабій Ірина Михайлівна

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЮРІЯ ВИННИЧУКА «НІЧНИЙ РЕПОРТЕР»)

Фразеологізми – унікальне явище у скарбниці кожної мови, оскільки є джерелом інформації про духовне та матеріальне життя людей. Вони як текст у тексті, що відображає національний дух і неповторний колорит людей. Такі одиниці створюють культурно-національний образ світу, що відображає побут і характер, звичаї і поведінку людей, їх ставлення до світу та один до одного. Відомо, що фразеологізми виникають на основі вільного сполучення слів, що вживаються в переносному значенні. Поступово переносне значення забувається, стирається,

сполука слів стає стійкою фразою у спілкуванні. Сьогодні науковці активно вивчають фразеологізми.

Стійкі словосполучення давно цікавлять дослідників. Метою науковців було зібрати та зберегти для наступного покоління різноманітні прислів'я та приказки тощо, адже це перлини минулих поколінь. До сьогодні залишається незрозумілим статус фразеології; дискусії та дослідження питань теорії цієї науки тривають досі. Низка відомих науковців присвятила свої дослідження фразеології, зокрема: М. Алефіренко, О. Потебня, Н. Бабич, М. Демський, Ш. Баллі, Ю. Прадід, Н. Венжинович, В. Ужченко, Д. Ужченко та інші.

Мета дослідження – з'ясувати поняття про фразеологію та дослідити функціонування й особливості фразеологізмів, виявлених у романі Юрія Винничука «Нічний репортер».

Фразеологія як наука з'явилася на початку ХХ століття. У той час були розроблені основні принципи фразеології, які дали змогу відокремити її від лексикології, стилістики та синтаксису. Теорія фразеології все ще розвивається і привертає увагу дослідників.

«Аспектологія дослідження фраземіки надзвичайно широка, зокрема, вивчають фраземи в семантичному, структурному, функціонально-стилістичному, психокогнітивному, культурологічному, етнокультурному та інших аспектах» [1, с. 55]

Фразеологізм – «це відтворюване, цілісне за значенням, стійке за складом і структурою словосполучення» [3, с. 7]. Фразеологічні одиниці (ФО) визначаються такими ознаками: «цілісність значення, фразеологічна відтворюваність, відносна постійність компонентного складу та структури й експресивність» [3, с. 21].

Фразеологічні одиниці з погляду їх граматичного вираження науковці поділяють на іменникові, прикметникові, дієслівні тощо. Розглянувши граматичну класифікацію фразеологізмів у романі «Нічний репортер», можемо сказати, що поширені у творі дієслівні фразеологічні одиниці, нерідко у складі яких вжито модально-порівняльні частки *як, мов, немов, наче, неначе, ніби*, наприклад: «Мусульман тут *як кіт наплакав*» [2, с. 215]. Можливі фразеологічні порівняльні одиниці і без модально-порівняльних часток, причому більша частина таких порівняльних фразеологізмів в українській мові метафоризується, як наприклад: «...Касперові аж усередині щось телькнуло, коли бачив її очі, що *горіли вогнем*» [2, с. 91].

У мовній практиці Ю. Винничука поширені розмовно-побутові ФО, нерідко вони виступають засобом експресивізації у творі. Наведемо приклади: *баки забивати* – нав’язливо відвертати чийось увагу від кого-, чого-небудь розмовами; *бачити світло в кінці тунелю* – сподіватися на успіх після тривалої справи; *бити байдики* – ледарювати, не працювати. Оскільки Ю. Винничук є носієм живого говіркового львівського мовлення, його індивідуально-авторський стиль рясніє колоритними діалектними фразеологізмами, зокрема, це помітно в його романах: *балабухи дати* – побити; *грати вар’ята* – удавати людину, яка нічого не розуміє; *гібати в цинадри* – не звертати уваги.

Результати дослідження дали нам змогу зрозуміти, що в художньому дискурсі фразеологічні одиниці переважно виконують дві функції, а саме: емоційно-експресивну та зображувальну. За допомогою першої автор виявляє свої почуття, ставлення до подій, фактів, явищ та викликає необхідні емоції в читачів. Зображувальна роль фразеологізмів забезпечує наочність у демонстрації думок і почуттів, які митець намагається передати у формі образних уявлень.

Список використаної літератури:

1. Бабій І. М., Свистун Н.О. Принципи та особливості укладання фразеологічних словників мови творів письменників (на матеріалі словника «Фразеологізми у творах Богдана Лепкого»). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. Вип. 2 (44). Ужгород: ПП Данило С.І., 2020. С. 55–61.
2. Винничук Ю. П. Нічний репортер. Харків : Видавництво Фоліо, 2019. 240 с.
3. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 494 с.

Аліна Опалюк,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка;
Науковий керівник: доктор філософії з філології, викладач
Костюк Юлія Михайлівна

КРИМСЬКОТАТАРСЬКІ ВКРАПЛЕННЯ В РОМАНІ АНАСТАСІЇ ЛЕВКОВОЇ «ЗА ПЕРЕКОПОМ Є ЗЕМЛЯ»

Постановка проблеми. Попри багатовікові контакти і понад три десятиліття співжиття в єдиній державі, кримськотатарська історія і культура залишаються білою плямою на ментальній карті багатьох українців. І все ж кримське питання є надзвичайно актуальним в контексті майбутньої перемоги України з кількох причин. По-перше, Крим є невід’ємною частиною української території,